

Aleksandr Terehov: *Немцы* (Nemtsy; Saksalaiset). Astrel, 2012.

Aleksandr Terehovin uusi romaani *Saksalaiset* kertoo korruptiosta ja venäläisessä yhteiskunnassa elävistä saksalaisittain nimetyistä venäläisistä. Sekä siitä, miten rahasta jää jäljelle vain pakokaasua ja siitä, miten menetettyä ei saa enää takaisin.

Teoksesta on löydettävissä analogia Maksim Gorkin romaaniin *Foma Gordejev*, sillä Terehovinkaan päähenkilö ei halua olla asemassa, johon on päätynt, eikä olla sitä, mitä yhteiskunta on hänestä muovannut. Mutta siinä missä Gorki kuvaa henkilöä, jolla on työssään kuitenkin suhteellinen valinnanvapaus (kauppias-ta), Terehov kuvaa henkilöä, joka antaa kasvot syvästi inhoamalleen systeemille, eli nykyaikaista venäläistä virkamiestä. Virkamiestä, joka on tiukasti sidottu velvollisuuksiinsa ystäviä, liikekumppaneita, kollegoita ja perhettään kohtaan. Paksun lompakon sanelemaa elämää ei ole helppo lähteä muuttamaan, ja autonkuljettajasta nyt on suorastaan mahdoton luopua.

Teoksen virkamiehet on kuvattu venäläisen realismin tradition hengessä, vain hiukan tätä traditiota uudistaen. He ovat groteskeja, toiset heistä haisevat vodkalle, toiset naftaliinille. Kirjailijan tehtävä on hankala, sillä hänen tavoitteensa on elävän ajankuvan luominen. Nyky-Venäjän uuden pysähtyneisyyden kauden virkamiesten kuvaaminen, niiden, jotka eivät ole vielä tottuneet kirjoit-

tamaan sanaa ”täysistunto” pienellä alkukirjaimella, mutta ovat jo oppineet olemaan hillitsemättä tuottojen kumulointumista. Päähenkilö pitelee näppärästi ohjaksia käsissään työhuoneensa porealtaassa, mutta ei osaa luoda suhdetta tyttärensä tai lukuisiin ympärillään pyöriiviin naisiin, joita kaikkia kohtaan tuntee lähinnä sääliä.

Kirjan ja kirjailijan keskeisin ongelma on laveasanaisuus. Liioittelematta voidaan sanoa, että Terehovilla on vahva taipumus maalailuun, ja ajoittain hän menee liian pitkälle. Semantiikka sotkee syntaksia, ja seurauksena on yli 600-sivuinen eepos, jossa lukijalle selitetään, kuinka huokaili ja mietiskeli, tai minkä värisen kansion seuraavaksi avasi joku niistä nimettömistä virkamiehistä, joita kutsutaan legioonaksi. Oikeastaan kaikki kirjan virkamiehet ovat inhottavia, lukuun ottamatta päähenkilöä, joka poikkeaa muista täysin.

Päähenkilö Eberhard elää pää pilvissä, irtaannuttuaan kauan sitten maankamaralta ja reaalityodellisuudesta. Hän tunnistaa sen tajunnanvirranomaisissa pohdinnoissaan, jotka ovat korvanneet hänelle kanssakäymisen ulkopuolisen maailman kanssa. Hän viihtyy paremmin yksin, ja hänen ainut kysymyksensä ympäröiville ihmisille on vain se, mikseivät nämä voi jättää häntä rauhaan. Eikä tähän kysymykseen ole vastausta. Lopulta ei ole enää ketään, jolle esittää kysymyksiä. Virkamiesten välisiä suhteita kiinnostavampia romaanissa ovatkin eronneen isän monologit, ja niissä laveasanaisuus on aivan paikallaan. Lukukokemus olisi oikein hyvä, ellei kirja toistuvasti muis-

tuttaisi siitä, että se voitaisiin lyhentää puoleen nykyisestä.

Teos herättää kaksi kysymystä: onko Terehov onnistunut teoksensa liiallisesta pituudesta huolimatta luomaan elävän maailman, ja kuinka hyvin joycelainen tajunnanvirta hänen romaaniinsa sopii? Lukija löytää näihin kysymyksiin vastauksensa ennen teoksen puoltaväliä ja joko siirtää romaanin odottamaan otollisempaa hetkeä tai lukee sen mielenkiinnolla loppuun asti.

Joka tapauksessa minua alkoi teoksen lopussa kiinnostaa kysymys siitä, onko Stas Mihailovin aikakaudella ylipäättään mahdollista löytää ja kuvata kiinnostavasti ”aikamme sankari”. Ja mikäli vastaus on myönteinen, miten tällainen aidosti kaunokirjallisen teoksen sankari eroaa (ja tulee eroamaan) Sergei Minajevin viiheteellisistä sankareista. Terehovin *Saksalai-*

sista tämä ero löytyy, sillä siitä puuttuu onnellinen loppu. Mielestäni tämä ei kuitenkaan vielä riitä. Eberhard ei ole täysin täyttänyt tehtävänsä henkilöihahmona, ja voi vielä palata kirjallisuuden kentälle. Uusia yrityksiä ja uusia kirjailijoita varten. Silloin sekä hänen tyttärensä Erna että hän itse voivat ehkä vielä kypsyä.

Kirjan ydintoteamus on, että Venäjä ei ole länsimainen valtio, eikä sillä ole toivoa sellaiseksi muuttua. Kaikki ovat tyytyväisiä feodalismiin, kaikki ovat saaneet sen, mitä halusivat. Ja jos Eberhard ajatteleekin, että kaikki voisi olla jotenkin toisin (ilman Yhtenäistä Venäjää, Putinia ja korruptiota), hän tunnustaa sen monologeissaan vain itselleen.

Maxim Villivald

[\[palaa sisällysluetteloon\]](#)